

SCHOOLONDERSTEUNINGSPLAN

DE APOLLO 2016-2017

De Apollo

Oudaen 6
1081 BZ Amsterdam
020-6448357
info@deapollo.nl

Vmbo-t
Havo onderbouw

Directeur:
Gerda Heringa

Adjunct directeur:

Arne van Steenis

Teamleider onderbouw:
Annemiek Groot

Teamleider bovenbouw:
Arne van Steenis

Zorgcoördinator:
Charlotte Gabel

Aantal leerlingen: 250

1 – ALGEMENE GEGEVENS EN PROFILERING VAN DE APOLLO

MISSIE EN VISIE VAN DE APOLLO

De Apollo biedt leerlingen die een extra ondersteuningsbehoefte hebben in een kleine veilige setting, de mogelijkheid om te leren en zich te ontwikkelen tot zelfbewuste, zelfstandige, verantwoordelijke en mondige mensen. Ons onderwijs heeft tot doel dat de leerlingen kunnen doorstromen naar passend vervolgonderwijs en dat de leerlingen zijn toegerust om optimaal te functioneren in de maatschappij.

Visie:

Onze uitgangspunten zijn

- Veiligheid,
- Leren in kleine klassen,
- Een eenduidige aanpak,
- Positieve en voorspelbare benadering,
- Maatwerk op didactisch en pedagogisch gebied,
- Ontwikkeling van sociale vaardigheden.
- Ondersteuning **in** de klas
- Ouderparticipatie

De school is kleinschalig met maximaal 18 leerlingen per klas en een maximale capaciteiten van 270 leerlingen in totaal. In de bovenbouw vmbo-t worden de sectoren economie, zorg & welzijn en techniek aangeboden.

De Apollo heeft twee leerlijnen:

- Vmbo-t regulier traject
Twee jaar onderbouw
Twee jaar bovenbouw
- Havo onderbouw
Drie jaar onderbouw
Bovenbouw op een andere school

Het onderwijs van De Apollo is er op gericht dat leerlingen zich in een gestructureerde en veilige onderwijsleeromgeving kunnen ontwikkelen. Daarbij is het pedagogisch klimaat, gericht op veiligheid en welbevinden, voor elke leerlingen van essentieel belang. Er wordt gewerkt in een klassikale structuur waarbinnen individuele begeleiding en maatwerk een grote rol spelen. De ontwikkeling van sociale vaardigheden neemt hierbij een belangrijke plaats in. De ondersteuning vindt zoveel mogelijk in de klas plaats, zodat de onderwijsparticipatie optimaal is.

HANDELINGSGERICHT WERKEN

Bij de inrichting van de zorgstructuur van De Apollo speelt handelingsgericht werken een belangrijke rol. Dit houdt in dat het docententeam in samenwerking met het zorgteam van De Apollo antwoord probeert te geven op de vraag wat deze specifieke leerling, in deze specifieke klas, met deze specifieke ouders en deze specifieke docent nodig heeft om optimaal in de klas te kunnen functioneren. Daarbij is het belangrijk uit te gaan van onderwijsbehoeften van leerlingen en voldoende gelegenheid te geven voor afstemming en wisselwerking tussen docenten. Daarnaast is het team van De Apollo altijd bezig met verbeteren en onderzoeken hoe zij de leerlingen beter kunnen begeleiden. Daarbij probeert De Apollo zo veel als mogelijk uit te gaan van positieve kenmerken van leerlingen en samen te werken met diverse betrokkenen. Er wordt doelgericht gewerkt aan de hand van doelen zoals vastgelegd in het groepsplan of het ontwikkelingsperspectief (OPP) waarbij zo systematisch en transparant mogelijk wordt gewerkt. Het cyclisch werken neemt een belangrijke rol in binnen

het zorgsysteem van De Apollo: plannen worden regelmatig geëvalueerd en bijgesteld naar gelang de ontwikkelingen binnen een klas of bij een individuele leerling. Hier wordt uitgebreid op ingegaan

PASSEND ONDERWIJS OP DE APOLLO

Per 01-08-2014 is de Wet op Passend Onderwijs ingegaan. De Apollo is aangesloten bij het Samenwerkingsverband van Amsterdam-Diemen. De samenwerkende scholen hebben zich gecommitteerd aan het aanbieden van de Amsterdamse basiszorg, waarmee de scholen binnen het samenwerkingsverband van Amsterdam-Diemen verder gaan dan de wettelijke eisen. Voor een overzicht van de Amsterdamse basiszorg wordt verwezen naar de bijlage¹. Gezien het bijzondere karakter van De Apollo worden ook leerlingen vanuit andere samenwerkingsverbanden op De Apollo aangemeld. Met deze samenwerkingsverbanden zijn op maat afspraken gemaakt over het onderwijzen van deze leerlingen. Ongeveer een derde van de beschikbare plaatsen op De Apollo wordt in schooljaar 2014-2015 gevuld door leerlingen woonachtig in het gebied van Samenwerkingsverband Amstelland Meerlanden.

De Apollo is een zogenoemde tussenvoorziening in Amsterdam. Dat houdt in dat bovenop het aanbod als gevolg van de Amsterdamse basiszorg, extra aandacht wordt besteed aan leerlingen met een grotere ondersteuningsbehoefte. De Apollo is bedoeld voor leerlingen die structureel of een aantal jaar meer ondersteuning nodig hebben dan op het regulier onderwijs wordt geboden maar niet gebaat zijn bij een plek in het speciaal onderwijs. Tot de doelgroep horen leerlingen die in hun onderwijsparticipatie worden belemmerd door problemen op sociaal of emotioneel gebied, leerlingen met een specifieke leerstoornis, leerlingen met concentratieproblemen of impulsief gedrag. Ook leerlingen met lichte gedragsproblemen kunnen profiteren van het onderwijs dat op De Apollo wordt geboden.

2 – AANNAMEBELEID

DOELGROEP VAN DE APOLLO

De Apollo is een school die onderwijs biedt aan leerlingen met een structurele aanvullende onderwijs- of ondersteuningsbehoefte. Deze behoefte bleek in het verleden uit een beschikking voor leerwegondersteunendonderwijs (LWOO)² of een indicatie voor leerlinggebonden financiering (LGF). Met de ingang van de Wet op Passend Onderwijs zijn deze bepalingen komen te vervallen. De doelgroep van De Apollo is echter ongewijzigd. Voor plaatsing op De Apollo is geen toelaatbaarheidsverklaring van de Toelatings- Advies Commissie (TAC) nodig. Wel moet uit het ontwikkelingsperspectief of groeidocument van de leerling, zoals opgesteld door de laatst verantwoordelijke school, duidelijk blijken dat er sprake is van een structurele aanvullende ondersteuningsbehoefte waar door het regulier onderwijs onvoldoende invulling aan gegeven kan worden. Het betreft leerlingen met problemen op het gebied van sociale omgang (bijvoorbeeld omdat er sprake is van een autisme spectrum stoornis), leerlingen met problemen op het gebied van concentratie en werkhouding (bijvoorbeeld omdat er sprake is van een concentratiestoornis als AD(H)D), leerlingen met een leerprobleem (dyslexie, dyscalculie of een andere leerstoornis) of leerlingen met (lichte) gedragsproblemen of angstproblematiek.

DE INTAKEPROCEDURE

Door de intakecommissie van De Apollo wordt gekeken naar het complete beeld van een leerling. Hierbij wordt informatie van de aanmeldende school meegewogen maar ook informatie van behandelaars (psycholoog, psychiater, therapeut), hulpverleners, informatie van ouders en informatie die eventueel door De Apollo wordt verzameld (intakegesprek, drempelonderzoek).

De intakecommissie maakt een gedegen inschatting van de plaatsbaarheid van een leerling. Er is een aparte intakecommissie voor de onderbouw en de bovenbouw. De intakecommissie bestaat altijd ten minste uit de leerjaarcoördinator van de betreffende bouw (tevens de voorzitter), de zorgcoördinator, de remedial teacher en minimaal één docent (uit de betreffende bouw).

De Apollo is niet in staat onderwijs te bieden aan leerlingen die gedragsmatig niet corrigeerbaar zijn gebleken of die de veiligheid van andere leerlingen in het gedrang brengen door agressief of explosief gedrag.

TOELATINGSCRITERIUM 1

De leerling heeft naar inschatting van de intakecommissie voldoende capaciteiten om vmbo-t of de havo onderbouw met goed gevolg te doorlopen.

Bij deze inschatting wordt door de intakecommissie van De Apollo gekeken naar het didactisch beeld zoals aangeleverd door de basisschool (leerachterstanden volgens het leerlingvolgsysteem, cito eindtoets), aangevuld met verslagen van intelligentieonderzoeken, dyslexieonderzoek e.d. Daarnaast wordt gekeken naar de vaardigheden die wat werkhouding betreft nodig zijn voor het doorlopen van de theoretische opleiding. Hierbij kan gedacht worden aan concentratie, motivatie en zelfstandigheid.

TOELATINGSCRITERIUM 2

De leerling heeft een aanvullende ondersteuningsbehoefte op het gebied van de sociaal-emotionele of gedragsmatige ontwikkeling die binnen de klassikale onderwijsstructuur van De Apollo voldoende begeleid kan worden.

De Apollo richt zich op leerlingen die in hun onderwijsparticipatie belemmerd worden door problemen in de sociale omgang, problemen met het plannen en/of organiseren van schoolwerk en angstig gedrag (waar onder faalangst). Veel leerlingen vertonen teruggetrokken gedrag of zijn verminderd weerbaar in contact met anderen. Leerlingen die moeite hebben met grenzen zijn alleen binnen De Apollo te begeleiden indien zij correcties kunnen accepteren. In zeldzame gevallen kan De Apollo leerlingen begeleiden die in het verleden een trauma hebben opgelopen, somber of depressieve gevoelens hebben of andere psychiatrische problemen hebben, mits deze problematiek door een kinderpsycholoog of kinderpsychiater wordt begeleid, of behandeling in het verleden met goede resultaten is afgerond.

DE PROCEDURE

Zodra een leerling wordt aangemeld voor De Apollo wordt een intake dossier samengesteld op basis waarvan de intakecommissie een zorgvuldig besluit zal nemen.

Wanneer het intake dossier compleet is en de intakecommissie het dossier als zodanig inschat, wordt een intakegesprek gepland. Bij het intakegesprek zitten ouder(s), leerling, twee leden van de intakecommissie (altijd de voorzitter van de intakecommissie en in principe de zorgcoördinator) en eventueel behandelaars of ambulante begeleiders (op verzoek van ouders).

Voor de intakeprocedure van de onderinstroom wordt het tijdspad van de kernprocedure gevolgd. Dit tijdspad wordt jaarlijks bijgesteld en verspreid.³ Voor een gedetailleerd stappenplan wat betreft de intake wordt verwezen naar het protocol onderinstroom⁴.

Leerlingen woonachtig binnen het gebied van het samenwerkingsverband Amstelland-Meerlanden kunnen hun zoon of dochter aanmelden voor De Apollo via het Regiololet. De aanmelding wordt dan door het Regiololet doorgestuurd naar De Apollo.

In mei start de intakeprocedure voor de zij-instromers⁵. Rond deze periode krijgt De Apollo zicht op het aantal beschikbare plaatsen voor het aankomende schooljaar. Omdat het vaak tot het allerlaatste moment duurt voordat er duidelijkheid is over de uit te plaatsen leerlingen, kan het voorkomen dat zijnstromers ook pas in de laatste week van het schooljaar horen of zij definitief geplaatst zijn. Dit is helaas meestal niet te voorkomen.

Wat betreft de intakeprocedure voor zijnstromers wordt de VO-VO procedure gevolgd⁶.

In het intakedossier voor zowel onder-instroom als zijnstromers zitten de volgende documenten:

Onder-instroom	Zij-instroom
Oki-doc of onderwijskundig rapport (OKR)	Schoolwisselaarsformulier
Recente testgegevens (drempelonderzoek) en uitdraai leerlingvolgsysteem, bijv. CITO	Recent rapport of cijferoverzicht
Cito eindtoets	Verzuimrapportage
Recente IQ gegevens (max. 2 jaar oud)	Recente IQ gegevens (max. 2 jaar oud)
Rapportage sociaal-emotioneel functioneren Bijv. Het groeidocument of ontwikkelingsperspectief	Rapportage sociaal-emotioneel functioneren Bij voorkeur het ontwikkelingsperspectief
Behandelrapportage / rapportage hulpverlening *	Behandelrapportage / rapportage hulpverlening *
Overige relevante documenten	Overige relevante documenten Bijv. LWOO beschikking

* Indien van toepassing

Bij meer aanmeldingen dan plaatsen zal de intakecommissie van De Apollo een gedegen inschatting maken van de leerlingen die het best ondersteund kunnen worden binnen De Apollo. Leerlingen die eventueel ook in een reguliere onderwijssetting kunnen functioneren, of die wellicht toch meer ondersteuning nodig hebben, zullen dan een advies krijgen elders aan te melden. De Apollo werkt niet met een lotingsysteem, aangezien dit niet passend wordt geacht voor het karakter van de school en de specifieke doelgroep waar mee wordt gewerkt.

Wanneer er geen beschikbare plaatsen zijn voor zij-instromers worden dossiers niet in behandeling genomen. Een klas zit vol wanneer er 18 leerlingen in de klas zijn geplaatst. Leerlingen in de vierde klas kunnen alleen als zij-instromer geplaatst worden wanneer er voldoende aansluiting is wat betreft de examenstof. Wanneer dit niet het geval is, zal de intakecommissie zo goed als zeker niet overgaan tot plaatsing. Voor een uitgebreid overzicht van de toelatingseisen voor de vierde klas wordt verwezen naar het protocol zij-instroom 4^e klas⁷.

ZORGPLICHT

Scholen in Amsterdam hebben de plicht een passende onderwijsplek voor een leerling te vinden, ofwel binnen de eigen school ofwel op een andere school wanneer aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- Er is plaatsingsruimte op de school van aanmelding
- Ouders respecteren de grondslag van de school
- De leerling voldoet aan het inrichtingsbesluit
- De leerling heeft extra ondersteuning nodig
- Ouders geven aan dat hun kind extra ondersteuning nodig heeft

Wanneer er sprake is van zorgplicht heeft de school zes weken de tijd om een passende plek te vinden. Deze termijn kan eventueel met vier weken verlengd worden. Juridisch gezien heeft het schoolbestuur zorgplicht maar in de praktijk vervult de school van aanmelding deze.

Wanneer De Apollo de inschatting maakt dat zij de ondersteuning die nodig is niet zelf kunnen bieden, zal De Apollo een voorstel voor een andere reguliere school doen of een school voor speciaal onderwijs. Voorwaarde is dat deze school plek heeft en bereid is om de leerling toe te laten. Ouders laten hun kind daar inschrijven. In

dat geval gaat de zorgplicht over naar de nieuwe school van inschrijving. Voor het stroomschema Zorgplicht wordt verwezen naar de bijlage⁸.

Wanneer ouders het niet eens zijn met het voorgestelde aanbod, kunnen zij bezwaar aantekenen bij het bevoegd gezag van de school of de tijdelijke geschillencommissie toelating en verwijdering om een oordeel vragen. Zij kunnen besluiten om hun kind bij een andere school aan te melden, deze nieuwe school krijgt dan de zorgplicht.

Wanneer ouders hun kind op meerdere scholen aanmeldt zijn zij verplicht dit door te geven aan de betreffende scholen. De school van voorkeur krijgt de zorgplicht.

Voor het Voortgezet Speciaal Onderwijs is een Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) nodig. Deze wordt door de school met zorgplicht aangevraagd bij de ToelatingsAdviesCommissie (TAC).

AFWIJZINGSPROCEDURE

Bij afwijzing worden ouders/verzorgers schriftelijk van het besluit van de intakecommissie op de hoogte gesteld en wordt een advies gegeven voor een alternatieve schoolplaatsing. De brief wordt opgesteld door de voorzitter van de intakecommissie.

Afwijzing kan geschieden op gronden van onvoldoende niveau, onvoldoende aantoonbare ondersteuningsbehoefte of een te zware ondersteuningsbehoefte.

Wanneer De Apollo afwijst op gronden van een te zware ondersteuningsbehoefte wordt dit gemeld bij het onderwijsschakeloket van het samenwerkingsverband van Amsterdam. Indien wenselijk zal De Apollo contact leggen met de geadviseerde school of de Permanente Commissie Leerlingzorg zodat ouders en leerling snel terecht kunnen.

DE POSITIE VAN OUDERS BIJ DE INTAKE

Ouders zijn verantwoordelijk voor het aanmelden van hun zoon of dochter bij De Apollo. Hiertoe kunnen zij contact opnemen met de leerjaarcoördinator van de bouw waarvoor zij hun kind willen aanmelden. Ouders en kind worden door de intakecommissie uitgenodigd voor een intakegesprek. Het is met nadruk belangrijk dat zowel de leerling zelf als minimaal één ouder hierbij aanwezig is. Binnen een week na het intakegesprek worden ouders door de voorzitter telefonisch op de hoogte gebracht van het besluit. Daarna volgt een schriftelijke bevestiging van het besluit. Wanneer er aanvullende gegevens opgevraagd moeten worden door De Apollo kan het langer duren dan één week. Ouders worden hierover geïnformeerd.

Wanneer ouders tijdens de intakeprocedure vragen hebben kunnen zij zich wenden tot de voorzitter (leerjaarcoördinator) of de zorgcoördinator.

KLACHTENREGELING EN GESCHILLENCOMMISSIE

Wanneer ouders het niet eens zijn met het besluit van de intakecommissie kunnen zij bezwaar maken bij de directie van De Apollo of bij de geschillencommissie van ZAAM.

De procedure voor het indienen van een klacht is te vinden op de website van ZAAM:
http://www.zaam.nl/images/artikelen/categorie/regelingen/U130084Z_Klachtenregeling_ZAAM_120913.pdf

Tevens is de klachtenprocedure toegevoegd als bijlage van dit document.⁹

3 – INRICHTING ZORGSTRUCTUUR

De Apollo kent een uitgebreid ondersteuningsaanbod zowel gericht op de didactische ontwikkeling van leerlingen als op de sociaal-emotionele en gedragsmatige ontwikkeling van leerlingen.

PEDAGOGISCH KLIMAAT

Het pedagogisch klimaat op De Apollo is van groot belang voor de ontwikkeling van onze leerlingen. Leerlingen komen tijdens hun schoolcarrière allerlei uitdagingen tegen. Hoe leerlingen met deze uitdagingen omgaan heeft grote invloed op hun zelfbeeld en gevoel van zelfwaardering. Daarnaast geldt voor alle leerlingen dat zij tijdens hun verblijf op een middelbare school een aantal belangrijke vaardigheden zullen ontwikkelen zoals het kunnen inplannen van tijd, het omgaan met gezag, leren onderhandelen, opkomen voor zichzelf en het leren inschatten van risicovolle situaties. De wijze waarop leerlingen deze vaardigheden eigen zullen maken draagt eveneens voor een belangrijk deel bij aan hun zelfbeeld. Leerlingen zullen in eerste instantie begeleiding nodig hebben bij deze taken, zowel geboden door ouders als door school. De Apollo vindt het daarom heel belangrijk dat er door docenten op een duidelijke, vriendelijke en respectvolle wijze met leerlingen wordt omgegaan. Speerpunt hierbij is dat leerlingen het gevoel hebben dat er naar hen geluisterd wordt en dat zij geaccepteerd worden als persoon. Het gedrag kan ter discussie gesteld worden, de persoon nooit. Andersom is het uiteraard heel belangrijk dat leerlingen respectvol met docenten omgaan. Is dit niet het geval zal daar door school ook op passende wijze op gereageerd worden. Het is daarbij van belang dat er altijd perspectief geboden wordt en er altijd ruimte is voor een gesprek. Dat hoeft niet altijd meteen dezelfde dag, maar voor leerlingen is het van groot belang dat zij gelegenheid krijgen om op een situatie terug te kijken en eventuele fouten te herstellen. Dat draagt niet alleen bij aan een positieve werkrelatie maar zorgt er ook voor dat leerlingen meer zelfinzicht, sociaal inzicht (inleven in anderen) en gespreksvaardigheden ontwikkelen. Van docenten wordt dan ook een betrokken, proactieve en professionele beroepshouding verwacht.

Door veel met leerlingen in contact te zijn, tijdens lessen maar zeker ook daarbuiten, ontstaat er een positieve en respectvolle werkrelatie tussen een leerling en de docenten. De Apollo vindt het heel belangrijk dat leerlingen actief betrokken zijn bij hun eigen ontwikkeling. Daarom wordt, in het geval van extra ondersteuning, het ontwikkelingsperspectief altijd samen met de leerling opgesteld. De leerlingen geven aan welke punten zij graag willen ontwikkelen en worden aangemoedigd om hun eigen doelen te behalen. Ook het groepsplan wordt, voor een deel, besproken met de klas.

De Apollo probeert leerlingen ook op andere manieren actief bij de school te betrekken. Zo worden leerlingen betrokken bij het organiseren van extra curriculaire activiteiten zoals schoolfeesten en feestdagen. Sinds het schooljaar 2015-2016 is er een leerlingenraad ingericht waarin leerlingen kunnen meedenken met bepaalde organisatorische en beleidsmatige kwesties. De leerlingenraad wordt begeleid door twee docenten en is gesprekspartner van de directie. De leerlingenraad speelt een actieve rol bij de sollicitatieprocedure van nieuwe docenten en neemt desgevraagd zitting in de benoemingsadviescommissie (BAC).

VERZUIMBELEID

Op De Apollo wordt veel waarde gehecht aan het zorgvuldig registreren van verzuim. In dit kader wordt er intensief samengewerkt met de leerplichtambtenaar van de gemeente waar de leerling woont. De leerplichtambtenaar draagt de verantwoordelijkheid wat betreft het handhaven van de wet op de leerplicht. De leerplichtambtenaar van de gemeente Amsterdam neemt zitting in het Zorg Advies Team van De Apollo.

Omdat ouders/verzorgers verantwoordelijk zijn voor hun kinderen/pupillen worden zij altijd betrokken bij of ingelicht over het contact met de leerplicht. In het geval van het geven van een officiële waarschuwing of het opmaken van proces verbaal zijn ouders, indien de leerling minderjarig is, eindverantwoordelijk.

Voor verdere informatie wordt verwezen naar het verzuimbeleid¹⁰.

CYCLISCH WERKEN

Ondersteuning en begeleiding kan plaats vinden in de eerste lijn, tweede lijn of derde lijn. De eerste lijn betreft het ondersteuningsaanbod dat in de dagelijkse praktijk wordt geboden door het team van docenten en mentor. Ook kleine of zeer kortdurende interventies door de begeleider passend onderwijs of remedial teacher valt onder de eerste lijn. De tweede lijn betreft een vorm van aanvullende ondersteuning, binnen of buiten de klas die voor een bepaalde periode wordt aangeboden. Na ondersteuning in de tweede lijn vindt altijd een evaluatie plaats. Ondersteuning in de derde lijn betreft intensieve en langdurige ondersteuning en begeleiding die (gedeeltelijk) wordt geboden door externe partners van school. Het cyclisch werken met de drie zorglijnen is uitgebeeld in afbeelding 1.

Op De Apollo wordt binnen de leerlingbegeleiding uitgegaan van de uitgangspunten van handelingsgericht werken waarbij wordt gewerkt volgens het cyclisch model.

Fase 1: observeren en signalen. Docenten observeren leerlinggedrag en rapporteren aan de mentor. De mentor is aanspreekpunt voor ouders, leerlingen en collega's.

Fase 2: Analyseren van het probleem. De mentor analyseert samen met de begeleider passend onderwijs.

Fase 3: Doelen opstellen. De mentor werkt samen met de begeleider passend onderwijs en onderhoudt contact met de leerling en de ouders.

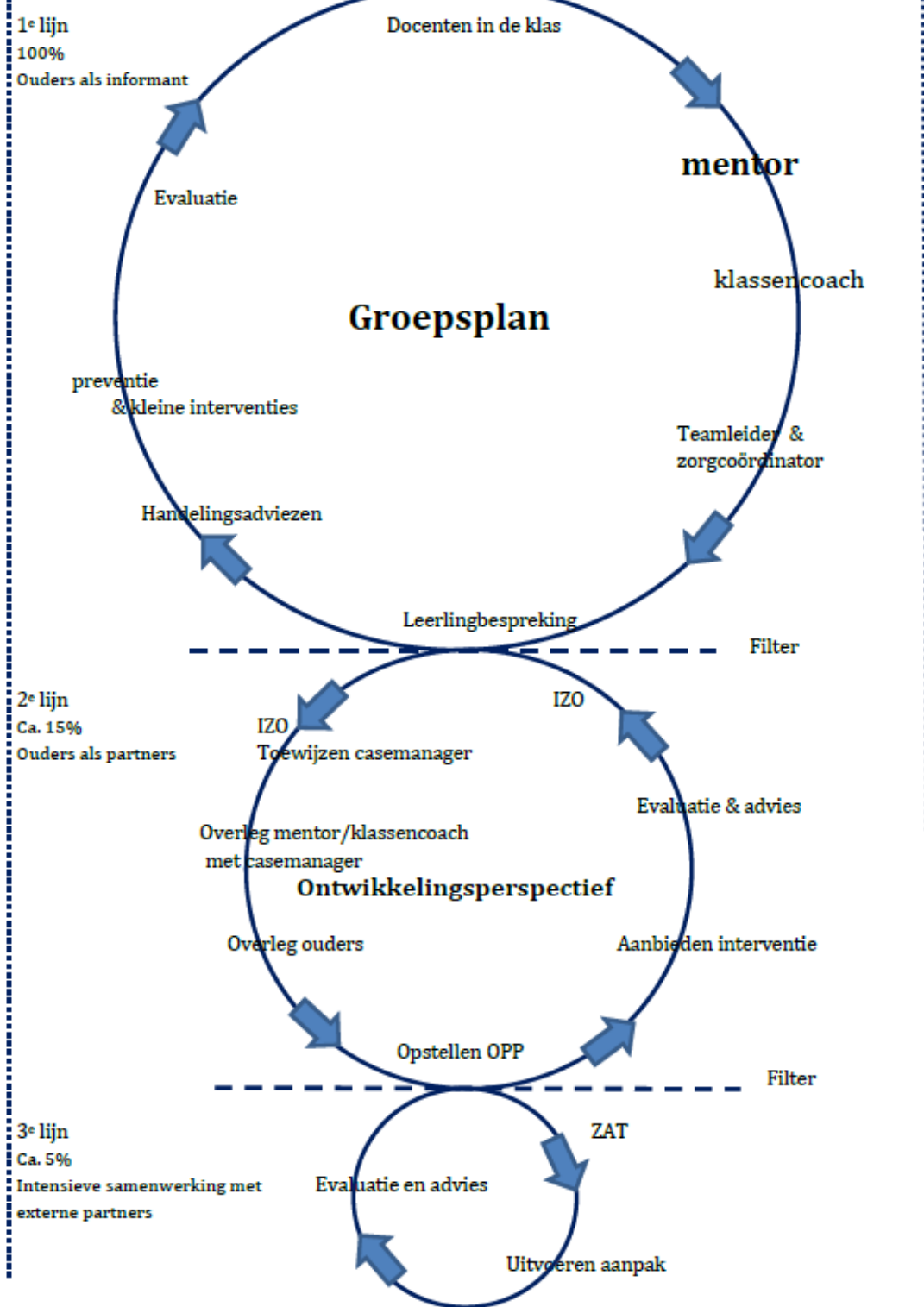
Fase 4: Plan van aanpak opstellen. De mentor werkt samen met de begeleider passend onderwijs en overlegt indien nodig met de leerjaarcoördinator of zorgcoördinator.

Fase 5: Aanpak uitvoeren. Gedurende een vastgestelde periode volgens het plan van aanpak.

Fase 6: Aanpak evalueren. Mentor en klassencoach evalueren met de leerling en maken vervolgafspraken.

De eerste evaluatie van de doelen vindt in principe plaats na zes weken. Dan kan gekeken worden of de gekozen aanpak effect heeft. Dat effect kan na zes weken natuurlijk nog erg klein zijn, maar al is er sprake van een nog zo klein effect, als het werkt, wordt de aanpak volgehouden (mogelijk met een bijstelling). Werkt iets niet, dan wordt de gekozen aanpak losgelaten. Zo wordt voorkomen dat leerlingen en docenten een aanpak die zou moeten bijdragen aan de ontwikkeling van de leerling als frustrerend gaan ervaren. Bij onvoldoende resultaat kan ervoor gekozen worden om een andere aanpak te volgen of om de leerling door te verwijzen.

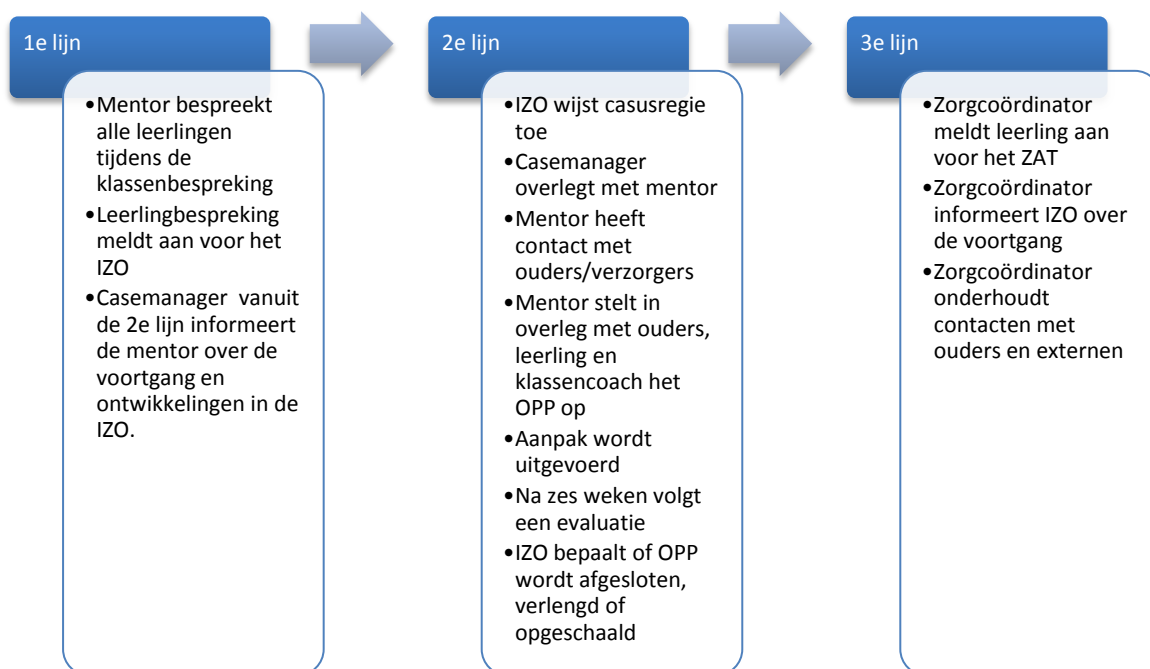
OVERLEGSTRUCTUUR

Overleg is op De Apollo erg belangrijk. Zo draagt regelmatig overleg bij aan een eenduidige en transparante werkwijze. Tevens zorgt de overlegstructuur voor een cyclisch proces. Een keer per twee maanden heeft de mentor een overleg met de zorgcoördinator, de begeleider passend onderwijs en de betreffende

leerjaarcoördinator. Hierin worden alle leerlingen besproken. Tijdens deze besprekingen is er aandacht voor de didactische- en gedragsmatige ontwikkelingen van de leerling. Zo nodig worden leerlingen doorverwezen naar de steunlessen en remedial teaching. Ook worden wanneer van toepassing, leerlingen verwezen naar het IZO of het ZAT. De klassenbesprekingen gaan volgens de handelingsgerichte methodiek. Tijdens deze besprekingen wordt er gekeken naar de mogelijkheden van de betreffende leerling, de aanpak van verschillende docenten, de inzet van diverse aanvullende ondersteuningsmogelijkheden en de eventuele doorverwijzingen naar andere zorgoverleggen. Na twee maanden wordt de aanpak geëvalueerd en worden afspraken zo nodig bijgesteld.

Wanneer uit de leerlingbespreking blijkt dat een leerling extra ondersteuning nodig heeft wordt een leerling aangemeld voor het Intern Zorg Overleg (IZO). Tijdens dit tweewekelijks overleg wordt besloten of de casusregie komt te liggen bij een leerjaarcoördinator of de zorgcoördinator. Tevens wordt een termijn vastgesteld (eerste termijn voor tussenevaluatie is maximaal na zes weken). Na het IZO zet de casemanager de vervolgstappen uit door te overleggen met de mentor van de leerling en de begeleider passend onderwijs. De casemanager is in principe niet uitvoerend betrokken maar wel procedureel en adviserend. Na maximaal zes weken wordt geëvalueerd en besloten of het plan van aanpak kan worden afgesloten (terug naar de 1^e lijn, na een bepaalde gewenste situatie), wordt verlengd (continuering in de 2^e lijn, bij een positieve ontwikkeling) of wordt opgeschaald (aanmelding in de 3^e lijn, bij onvoldoende resultaat of toegenomen zorgen).

Zodra een leerling wordt opgeschaald naar de 3^e lijn heeft de zorgcoördinator altijd casusregie. Deze is procesbewaker en inhoudelijk betrokken bij het uitzetten van de ondersteuning en begeleiding. De zorgcoördinator meldt de leerling aan voor het Zorg Advies Team wat eens per twee maanden bij elkaar komt.

ONDERSTEUNING

EERSTE LIJN

Alle leerlingen van De Apollo profiteren van de basisbegeleiding zoals deze in de eerste lijn wordt aangeboden. Deze ondersteuning wordt in de eerste plaats verzorgd door de docenten. Zij zijn verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de leerlingen op didactisch- en sociaal-emotioneel gebied. Dat wil zeggen dat zij verantwoordelijk zijn voor goed onderwijs in klassenverband en voor een gedifferentieerd aanbod in de klas op basis van de individuele onderwijsbehoeften (differentieren). Ook zijn zij verantwoordelijk voor het melden van

signalen bij de mentor, wanneer de ontwikkeling op een bepaald domein dreigt te stagneren. De mentor is de spil: hij of zij volgt de ontwikkeling van leerlingen, houdt overzicht en is het eerste aanspreekpunt voor ouders en leerlingen. De mentor overlegt veel met de begeleider passend onderwijs van de klas over de ontwikkeling van kinderen. De klassencoach, een ambulante begeleider die op De Apollo groepsgewijs wordt ingezet voor extra ondersteuning, signaleert en adviseert richting de mentor.

De mentor en begeleider passend onderwijs hebben wekelijks (soms vaker) overleg. Zij bespreken de signalen die bij de mentor zijn binnen gekomen en de daaruit voortvloeiende doelen en een plan van aanpak. Kleine interventies en gesprekken met de mentor of begeleider passend onderwijs valt binnen de basiszorg. Wanneer bredere afspraken gemaakt moeten worden of een ontwikkelperspectief opgesteld moet worden, meldt de mentor dit tijdens de klassenbesprekingen en van daaruit wordt de leerling aangemeld bij het Intern Zorg Overleg (IZO).

Per klas stelt de mentor een groepsplan op. In dit plan worden een aantal kerndoelen vastgelegd die voor deze groep van belang zijn. In het groepsplan worden bijvoorbeeld doelen ten aanzien van studievoordigheden, sociale omgang en groepsvorming opgenomen. Ook wordt in het groepsplan beschreven op welke wijze gedifferentieerd dient te worden en met welke kenmerken van de leerling tijdens de les rekening gehouden moet worden (bijvoorbeeld medicijngebruik, dyslexie, vaste groepstelling etc.). De mentor laat zich bij het opstellen van het groepsplan adviseren door de begeleider passend onderwijs, docentenvergadering, leerjaarcoördinator en zorgcoördinator.

De volgende begeleiding of interventies vallen binnen de eerste lijn:

1. Studievoordigheidslessen
In de eerste en de tweede klas krijgen de leerlingen in klassenverband lessen studievoordigheden. Hier wordt aandacht besteed aan plannen van schoolwerk, agenda gebruik, het leren leren en omgaan met studiedruk.
2. Mentorlessen
Alle klassen in leerjaar 1 t/m 3 hebben per week een klassikaal mentoruur. Tijdens dit uur wordt aandacht besteed aan groepsvorming (inclusief het bespreken van pestgedrag of omgaan met groepsdruk), het bespreken van schoolregels en risicovol gedrag zoals het leren omgaan met social media, het bespreken van middelengebruik (roken, alcohol en blowen) en de ontwikkeling van liefde en seksualiteit.
3. Trainingslessen
In de eerste klas vmbo-t is er per week een vast uur ingeroosterd waarop alle eerste klassen tegelijk een trainingsles krijgen. Afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte krijgen leerlingen in een cluster een uur extra les. Tijdens dit uur zitten leerlingen van verschillende klassen door elkaar heen. Er wordt aandacht besteed aan begrijpend lezen, rekenen en spelling.
4. Rots en water
Alle leerlingen van de onderbouw hebben met hun klas één keer in de week Rots en Water/SOVA les. Tijdens deze les, gegeven door de dramadocent en de mentor, wordt aandacht besteed aan thema's zoals opkomen voor jezelf, omgaan met groepsdruk, samenwerken, ontwikkelen van sociaal begrip/inlevingsvermogen, accepteren van verschillen en het ontwikkelen van moreel besef. In de eerste klas ligt de nadruk op het groepsproces, accepteren van anderen en het aangeven van grenzen. In de tweede klas ligt de nadruk meer op samenwerken, ontwikkelen van inlevingsvermogen en het ontwikkelen van moreel besef. De Rots en Water methode van het Gadaku instituut wordt in grote lijnen gevolgd, aangevuld met onderdelen uit de Goldstein sociale vaardigheidstraining en oefeningen vanuit de theatersport.
5. De gele brief^{f11}
Wanneer leerlingen om wat voor reden dan ook niet in de les kunnen blijven (bijvoorbeeld vanwege niet corrigeerbaar druk of storend gedrag) kunnen ze uit de les gestuurd worden. Zij krijgen dan een

gele brief mee die aan de voorzijde ingevuld moet worden door de docent en aan de achterzijde door de leerling. Leerlingen gaan met het gele formulier naar het opvanglokaal. Daar worden ze opgevangen door een pedagogisch medewerker die ondersteunt bij het invullen van het formulier en met de leerling het herstelgesprek voorbereidt. Tegen het eind van de les gaat de leerling met het ingevulde formulier terug naar de betreffende docent om afspraken te maken over sancties (bijvoorbeeld nablijven of strafregels) of andere afspraken (afspraken voor de volgende les).

6. Het oranje boekje¹²

Wanneer leerlingen gedragsmatig moeite hebben om in de les te functioneren kan een oranje boekje ingezet worden. Het oranje boekje is een klein handelingsplan waarbinnen aandacht wordt besteed aan drie leerpunten. De leerpunten worden genoteerd in een weekboekje. De leerling geeft het boekje aan het eind van elke les aan de docent. Zowel de leerling als de docent beoordeelt de drie leerpunten op een vierpuntsschaal (goed, voldoende, twijfelachtig of onvoldoende). Wanneer een verschil tussen de eigen beoordeling en de beoordeling van de docent zit, kan dit aanleiding zijn voor de dialoog tussen leerling en docent. Aan het eind van elke dag wordt het boekje tekenen door de mentor en gaat het boekje mee naar huis. Thuis kunnen ouders het boekje met hun kind bespreken en eveneens tekenen. Eind van de week gaat het boekje naar de leerjaarcoördinator voor een paraaf. Wanneer het voor een leerling zinvol is om met een oranje boekje te werken, wordt dit door de betreffende mentor aangevraagd bij de leerjaarcoördinator. Die bepaalt of er met een oranje boekje gewerkt gaat worden en is verantwoordelijk voor het nakomen van de afspraken. De mentor is verantwoordelijk voor het registreren in magister.

7. Medische en geestelijke gezondheidszorg

Alle leerlingen van De Apollo worden ten minste eenmaal uitgenodigd door de schoolarts. De jeugdarts is werkzaam bij de GG&GD van Amsterdam en is eenmaal per week op De Apollo (maandag).

TWEEDE LIJN

In de tweede lijn is ondersteuning mogelijk door de leerjaarcoördinator, de zorgcoördinator (tevens orthopedagoog), en remedial teachers. Onder tweedelijns ondersteuning wordt ook verstaan een intensievere of meer structurele begeleiding door de begeleider passend onderwijs. Deze begeleiding is op De Apollo laagdrempelig omdat alle leerlingen kunnen begeleid worden passend onderwijs al goed kennen.

Begeleiding in de tweede klas verloopt via het IZO. Wanneer de mentor een dreigende stagnatie van de ontwikkeling van een leerling signaleert meldt de mentor de leerling aan bij het IZO. In het IZO wordt de situatie beoordeeld, een lijn uitgezet en een casemanager toegewezen. De casemanager adviseert de mentor over het te volgen beleid.

Begeleiding in de tweede lijn is in principe voor een afgebakende periode. Na elke periode wordt door de mentor, klassencoach, leerling en casemanager geëvalueerd. Daarna kan worden besloten om de begeleiding af te ronden (doel behaald), te verlengen (doel deels behaald) of door te verwijzen (doel niet behaald). Soms is het nodig om direct door te verwijzen of op te schalen. In dat geval zal het IZO direct de nodige stappen nemen en zal soms ondersteuning in de tweede lijn niet aan de orde zijn.

1. Planning en organisatie

Leerlingen die onvoldoende profiteren van de begeleiding op het gebied van planning en organisatie tijdens de mentorlessen en de lessen studievoordigheden kunnen aanvullend ondersteuning krijgen van een klassencoach of remedial teacher. Deze vorm van begeleiding zal meestal in een klein groepje worden aangeboden.

2. Sociale vaardigheden

Veel leerlingen van De Apollo vertonen, inherent aan hun persoonlijkheidsproblematiek, sociaal teruggetrokken gedrag en hebben moeite met de sociale participatie. Als gevolg van ervaringen in het

verleden kan het ook voorkomen dat leerlingen faalangstig zijn geworden in toets-settingen of anderszins. Daarnaast kan het voorkomen dat leerlingen moeite hebben met het omgaan met grenzen. Wanneer leerlingen extra ondersteuning nodig hebben op het gebied van sociale vaardigheden of weerbaarheid kunnen zij aangemeld worden voor een training van SEMMI (Sport Education Mind Motion Identity). Deze trainingen worden door de gemeente aangeboden aan leerlingen op scholen. De training gaat uit van de ontwikkeling van sociale vaardigheden of het vergroten van de emotionele weerbaarheid door het inzetten van sport of spelactiviteiten.

3. Omgaan met gezag

Voor het begeleiden van leerlingen die moeite hebben met grenzen zijn de ondersteuningsmogelijkheden aanzienlijk minder uitgebreid. Leerlingen zitten op De Apollo in een kleinere klas met maximaal 16 leerlingen waardoor er meer ruimte is om leerlingen actief bij de les te betrekken en hen te corrigeren. Desalniettemin zijn de mogelijkheden van docenten beperkt wanneer een leerling moeite heeft met het accepteren van gezag. In dat geval kan er eigenlijk alleen aanspraak gedaan worden op de ondersteuning van teamleiders en klassencoaches die middels het voeren van gesprekken leerlingen kunnen ondersteunen. Goed en tijdig overleg met ouders is hierbij van cruciaal belang.

Eventueel kan er een training agressie regulatie aangeboden worden. Binnen deze training wordt veel aandacht besteed aan boosheidscontrole en moreel redeneren. Desalniettemin zijn de mogelijkheden beperkt en botst deze doelgroep met de primaire doelgroep op De Apollo. Het onvoorspelbare en impulsieve karakter van leerlingen met gedrags- en gezagsproblemen kan de sfeer voor andere kinderen erg onveilig maken. Met de kwetsbare doelgroep van De Apollo is zorgvuldigheid dan ook van groot belang. Met name voor de leerlingen die oppositioneel gedrag vertonen zijn binnen De Apollo onvoldoende ondersteunende mogelijkheden. Leerlingen met gedrag dat hier onder valt worden doorverwezen naar een andere tussenvoorziening of naar het speciaal onderwijs.

4. Omgaan met spanning en/of angst

Op De Apollo zijn docenten bekwaam in het begeleiden van leerlingen met faalangst in de klas. Ook de klassencoaches, die betrokken zijn bij alle leerlingen van De Apollo, hebben deze expertise in huis. Tijdens de lessen kan dit gaan om het kalmeren en het op zijn gemak stellen van leerlingen maar ook het aanbieden van een alternatief toetsmoment. Zo komt het voor dat leerlingen een spreekbeurt in een andere setting doen dan de klassensetting. Dit is uiteraard altijd maatwerk waarbij de inschatting van de docent doorslaggevend is. Vanuit de klassencoaching kan het gaan om het voeren van gesprekken, het aanreiken van tips en handvatten om te kalmeren voor een toetsmoment of het oefenen van een potentieel stressvolle situatie middels een rollenspel.

Ook voor het begeleiden van teruggetrokken/angstig gedrag en andere problemen op sociaal-emotioneel gebied zijn docenten geschoold en vaardig om tijdens de lessen of tijdens mentoruren leerlingen te begeleiden. Daarnaast is de ondersteuning van de klassencoach voor alle leerlingen beschikbaar. In de onderbouw wordt Rots en Water training aangeboden in klassikale vorm. Deze training ondersteunt leerlingen op het gebied van weerbaarheid, sociale participatie, teruggetrokken gedrag en anderen sociaal-emotionele problematiek. In de derde lijn zijn er trainingen verzorgd door externen maar gefaciliteerd door De Apollo die gericht zijn op het vergroten van weerbaarheid, vergroten van sociale vaardigheden of het leren omgaan met emoties. Deze trainingen kunnen op verzoek van school en in overleg met ouders aangeboden worden. Indien wenselijk wordt door De Apollo een externe partij benaderd om deze trainingen aan te bieden.

5. Motivatieproblemen

6. Aanvullend onderzoek

Het is mogelijk om extra onderzoek te laten doen naar de achtergrond van bepaalde problemen. Hierbij valt te denken aan screenend diagnostisch onderzoek, persoonlijkheidsonderzoek of intelligentieonderzoek. De zorgcoördinator is tevens orthopedagoog. In samenwerking met een GZ-psycholoog via Altra of in samenwerking met de gedragswetenschapper van Altra kan gekeken worden

wat de onderliggende verklaring is van bepaalde problematiek. Ouders moeten ten alle tijden toestemming geven voor aanvullend onderzoek door de orthopedagoog.

7. Gezin en vrije tijd

Op De Apollo werkt een Ouder Kind Adviseur (OKA) vanuit het Ouder Kind Team (de joint venture in Amsterdam). Wanneer er sprake is van problemen in de thuissituatie of problemen in de vrije tijd kan ondersteuning door de OKA-er ingezet worden. De Ouder Kind Adviseur zal in gesprekken kijken op welke wijze de leerling begeleiding nodig heeft.

De OKA-er kan een leerling ook doorverwijzen aanmelden voor jeugdhulpverlening zoals ATOS (Altra Thuis Op School) of JBRA. Ook andere vormen van buitenschoolse begeleiding kunnen door de OKA-er ingezet worden.

Aanmelding voor een OKA-traject verloopt via de zorgcoördinator. De zorgcoördinator vraagt toestemming aan ouders. De zorgcoördinator en de OKA-er stemmen de hulpvraag en de aanpak met elkaar af. Ouders kunnen hun kind ook zelfstandig en zonder medeweten van de zorgcoördinator aanmelden bij de OKA-er. Ouders en de OKA-er zijn niet verplicht om de zorgcoördinator hierover in te lichten.

8. Steunles

Wanneer leerlingen problemen hebben met specifieke vakken, bijvoorbeeld doordat zij als zij-instromers onvoldoende didactische aansluiting hebben of omdat er specifieke achterstanden zijn ontstaan, kan een leerling aangemeld worden voor steunles. In het schooljaar 2015-2016 zijn er per week vier steunlessen: Duits, natuurkunde, economie en Nederlands. De mentor kan een leerling aanmelden voor steunles bij de klassenbespreking.

DERDE LIJN

Wanneer ondersteuning in de tweede lijn onvoldoende effect heeft gehad of op voorhand als niet afdoende is beoordeeld door het IZO kan besloten worden de leerling aan te melden voor ondersteuning in de derde lijn. Hier betreft het specifieke en specialistische begeleiding nodig om dreigende uitval te voorkomen of een verstoorde ontwikkeling bij te sturen. In de derde lijn werkt De Apollo nauw samen met de leerplichtambtenaar van gemeente Amsterdam en de schoolarts van de GGD Amsterdam. Ook met Altra, Spirit en Jeugdbescherming Regio Amsterdam heeft De Apollo regelmatig contact.

1. Zorg advies team

Het zorg advies team is een team bestaande uit interne en externe zorgmedewerkers betrokken bij de leerlingen van De Apollo. Het team komt eens per maand bij elkaar om leerlingen te bespreken waarbij het doel is de school te adviseren, afspraken ten aanzien van interventies te maken of het schoolbeleid en het zorgbeleid op elkaar af te stemmen. Het ZAT bestaat uit de directeur van De Apollo, de zorgcoördinator, de teamleiders onderbouw en bovenbouw, de Ouder Kind Adviseur, de ambulante begeleiders, de leerplichtambtenaar en de schoolarts van De Apollo. Voorafgaand aan inbreng in het maandelijkse ZAT overleg wordt door de zorgcoördinator toestemming voor bespreking gevraagd aan de ouders/verzorgers van de leerling. De zorgcoördinator spreekt tevens met ouders af op welke wijze de terugkoppeling naar ouders wordt verzorgd.

De agenda voor het ZAT overleg wordt door de zorgcoördinator opgesteld in samenspraak met de teamleiders. Bij inbreng van het ZAT wordt deel C van het OPP ingevuld waarbij het formuleren van een ondersteuningsvraag aan het ZAT belangrijk is. De zorgcoördinator verspreidt de formulier ter voorbereiding samen met de agenda aan de leden van het ZAT en zit het overleg voor. Tijdens de bespreking wordt gekeken op welke wijze de bevindingen of adviezen van het ZAT worden gecommuniceerd met de mentor van de leerling (gesprek, mail, notulen etc.). Binnen een week worden de notulen van het overleg aan de leden van het ZAT verspreid. Deze notulen komen per leerling in het logboek van Magister te staan. Deze notitie is zichtbaar voor het management, de mentor en de zorgcoördinator. De mentor vertaalt deze notulen naar handelingsadviezen voor de

docenten. Docenten hebben de verantwoordelijkheid deze adviezen vanuit magister over te nemen. Indien wenselijk wordt e.e.a. tijdens de klassenbespreking toegelicht.

De werkwijze van het ZAT wordt tijdens de laatste vergadering van het schooljaar aan de hand van de kwaliteitschecklist ZAT van het NJI geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie worden aandachtspunten of afspraken voor het komende jaar gemaakt. Dit is vastgelegd in het jaarlijkse 'ZAT verbeterplan'.

2. Taal- en communicatiebegeleiding

3. Overmatig verzuim

In geval van hoog ziekteverzuim of ongeoorloofd verzuim wordt contact opgenomen met de leerplichtambtenaar en/of de schoolarts. Voor een uitgebreide omschrijving van de werkwijze in het geval van overmatig verzuim wordt verwezen naar het verzuimbeleid op pagina 7.

4. Medisch zorgen of zorgen op het gebied van geestelijke gezondheid

In het geval van medische zorgen wordt altijd overleg gepleegd met de schoolarts van GGGD Amsterdam. De schoolarts onderhoudt contacten met behandelend artsen of ander medisch personeel vanuit ziekenhuizen of klinieken.

Wanneer er behoefte is aan of sprake is van begeleiding door een instelling voor geestelijke gezondheidszorg of psychologisch en/of psychiatrische begeleiding kan met toestemming van ouders door de zorgcoördinator overlegd worden met de betrokken behandelaar. Zo kan een bepaalde aanpak of plan afgestemd worden en kan school zich laten adviseren door de betrokken experts.

BOVENSCHOOELSE VOORZIENINGEN

Wanneer een leerling langdurig onvoldoende functioneert op De Apollo en er onvoldoende positieve groei is waargenomen na inzet van begeleiding in de eerste en tweede lijn kan besloten worden een leerling aan te melden bij een bovenschoolse voorziening.

1. School time out project

De Apollo heeft per jaar een plek op een School Time Out Project (STOP). Hier kunnen leerlingen onderwijs blijven volgen maar worden ze (tijdelijk) opgevangen door een andere school. Dit kan soms nodig zijn om leerlingen en school een time out te geven na herhaaldelijke problemen of een heftig incident. Ook kan het nodig zijn om een leerling tijdelijke intensieve ondersteuning te bieden op een bepaald gebied. Op het STOP zit een leerling in een kleinere klas en wordt intensief ondersteund door een medewerker van Altra zodat aan bepaalde doelen gewerkt kan worden. Wanneer de school besluit tot het plaatsen op STOP worden ouders daar in een gesprek van op de hoogte gesteld. Voor de aanmelding wordt door de zorgcoördinator een VO aanmeldformulier¹³ ingevuld. De zorgcoördinator of teamleider gaat mee naar het intakegesprek en is aanwezig bij evaluatiegesprekken en het eindgesprek. De mentor is verantwoordelijk voor het aanleveren van schoolwerk (huiswerkopdrachten, proefwerken en toetsen). Contact met STOP verloopt vanuit de teamleider of zorgcoördinator. De leerling wordt didactisch begeleid door de docent van STOP. De Apollo heeft standaard een plek op het STOP gevestigd op het Bindelmeer College. In uitzonderlijke gevallen kan gekeken worden of een andere locatie mogelijkheden biedt.

2. Transferium

Wanneer twijfels bestaan over de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van een leerling en het binnen de mogelijkheden van De Apollo onvoldoende helder te krijgen is welke vorm van begeleiding nodig is, kan een leerling aangemeld worden bij het transferium. De Apollo kan het advies uitbrengen om een leerling bij het transferium aan te melden. Wanneer ouders akkoord gaan wordt door de zorgcoördinator het VO aanmeldformulier ingevuld. Uitgangspunt is dat een leerling na onderzoek en onderwijs bij het transferium terugkeert op zijn oude school. Wanneer dit om wat voor reden dan ook niet wenselijk of mogelijk is wordt dit bij aanmelding duidelijk gecommuniceerd aan ouders en het transferium. Aanmelding en overleg met transferium verloopt via de zorgcoördinator. Voor procedure en werkwijze van transferium wordt verwezen naar de bijlage¹⁴.

3. School2care

Wanneer een leerling gebaat is bij langdurige ondersteuning (ca. één schooljaar) op zowel het gebied van onderwijs als vrijetijd, kan een leerling in overleg met ouders aangemeld worden bij school2care. School2Care is een Amsterdamse onderwijsvoorziening waarbij leerlingen in beginsel van acht tot acht op school verblijven om zo risico op schooluitval te beperken en een positieve impuls te geven aan de dagbesteding en de vrijetijd van de leerling. Voor de procedure en werkwijze van School2Care wordt verwezen naar de bijlage¹⁵.

4. Bascule VO team

Wanneer er sprake is van behoefte aan diagnostisch onderzoek of intensieve psychologisch of psychiatrische ondersteuning kan een leerling aangemeld worden bij het Bascule VO team. Dit ambulante team van De Bascule komt naar scholen om samen met ouders en leerling te bepalen welke onderzoeken of begeleiding nodig is om een leerling beter te kunnen laten functioneren. Daarna voert De Bascule onderzoek uit en overlegt met ouders en school over de vervolgstappen. De Bascule adviseert daarnaast het team van De Apollo over een gewenste aanpak voor de leerling.

5. Stichting huisonderwijs Amsterdam

Wanneer een leerling door medische redenen langere tijd geen onderwijs kan volgen kan de leerling aangemeld worden bij stichting huisonderwijs Amsterdam. Stichting huisonderwijs Amsterdam koppelt een thuisdocent aan de leerling. De leerling krijgt twee a drie keer per week een aantal uur huisbezoek van de thuisdocent waarin instructie en uitleg gegeven kan worden en toetsen afgenomen kunnen worden. Aanmelding gebeurt altijd door de schoolarts of de zorgcoördinator en altijd mét instemming van de schoolarts. Huisonderwijs is altijd voor beperkte en bepaalde tijd. De mentor is verantwoordelijk voor het aanleveren van werk. Toetsen moeten ter attentie van de thuisdocent in een gesloten enveloppe naar het huisadres van de leerling verstuurd worden. Huisonderwijs is met nadruk tijdelijk en alleen wanneer er medische redenen zijn waarom de leerling geen onderwijs op school kan volgen. Wanneer een leerling om psychologisch of psychiatrische redenen geen onderwijs op De Apollo kan volgen kan thuisonderwijs in principe niet ingezet worden.

ONDERWIJSLEERPROCES

Leerlingen op De Apollo hebben in veel gevallen een extra ondersteuningsbehoefte op didactisch gebied. Om het onderwijsleerproces goed te kunnen monitoren wordt door de vaksecties een vakjaarplan opgesteld. Daarin staan de kerndoelen en de bijbehorende tijdsplanning voor het betreffende vak vermeld. Op basis van het vakjaarplan wordt een studiewijzer opgesteld. Vanaf schooljaar 2014-2015 wordt ingezet op het werken met studiewijzers voor onder- en bovenbouw. Werken met studiewijzers is belangrijk voor leerlingen van De Apollo omdat deze bijdragen aan een overzichtelijk en voorspelbaar leerklimaat.

CITO LEERLINGVOLGSYSTEEM

Om de didactische vorderingen van de leerlingen goed te kunnen volgen, worden leerlingen een aantal keer tijdens hun schooltijd getoetst volgens de methode van het CITO-leerlingvolgsysteem voor het voortgezet onderwijs. Daarvoor zijn in het schooljaar vier toetsmomenten vastgesteld (twee voor de eerste klas, één voor de tweede klas en één voor de derde klas).

CITO 0: klas 1, oktober 2015

CITO 1: klas 1, mei/juni 2016

CITO 2: klas 2, februari 2016

CITO 3: klas 3, maart 2016

De resultaten van de CITO-onderzoeken worden gebruikt om de leervorderingen van de leerlingen in kaart te brengen. De CITO geeft een beeld van de onderdelen Nederlandse leesvaardigheid, Nederlands woordenschat,

taalverzorging, Engelse leesvaardigheid en rekenen/wiskunde. De resultaten van de CITO-onderzoeken worden door de mentor met de ouders en leerling besproken. Wanneer er op basis van de resultaten zorgen zijn over de leervorderingen én dit onderschreven wordt door de resultaten tijdens de vaklessen, zal er door de mentor in overleg met het IZO gekeken worden naar een gepaste vorm van (tijdelijke) extra ondersteuning. Dit kan resulteren in een aanmelding bij de remedial teacher, aanmelding bij steunles of extra onderzoek. Ook kan een advies gegeven worden aan ouders om extra ondersteuning buiten school op te zoeken.

De resultaten van de CITO-onderzoeken worden niet alleen gebruikt voor het volgen van de didactische ontwikkeling van de leerlingen, maar ook om de onderwijskwaliteit in kaart te brengen en onderwijskundige beslissingen te onderbouwen.

LEERWEGONDERSTEUNEND ONDERWIJS

Een deel van de leerlingen op De Apollo komt in aanmerking voor leerwegondersteunend onderwijs (LWOO). Het betreft hier leerlingen die op ten minste twee leerdomeinen (technisch lezen, spelling, begrijpend lezen en rekenen) een leerachterstand hebben tussen de 25% en 50%. De combinatie van achterstanden op het gebied van technisch lezen en spelling is geen aanleiding voor een LWOO beschikking. Wanneer het IQ van de leerling hoger is dan 90 dient er bovendien sprake te zijn van problemen op sociaal-emotioneel gebied die een verklaring kunnen bieden voor de leerachterstanden. De gegevens zijn vanuit de basisschool bekend en eventueel verder uitgezocht en begeleid.

Leerlingen die in aanmerking komen voor een LWOO beschikking worden door de zorgcoördinator van De Apollo aangemeld bij de regionale verwijzingscommissie (RVC). Dit gebeurt in het elektronisch leerlingloket ELKK (www.elkk.amsterdam.nl).

Voor de meeste leerlingen met een LWOO beschikking geldt dat de leerachterstanden terug te leiden zijn op problemen van sociale of emotionele aard. De ondersteuningsbehoefte van deze leerling is in veel gevallen vergelijkbaar met de ondersteuningsbehoefte van leerlingen die zonder LWOO beschikking op De Apollo worden aangemeld. In het aanbod van ondersteuningsmiddelen wordt hierdoor geen onderscheid gemaakt tussen leerlingen met en zonder een LWOO beschikking. Wel wordt in het ontwikkelingsperspectief van de leerling opgenomen welke extra ondersteuning nodig is en wie deze ondersteuning gaat bieden. Voor leerlingen met een LWOO beschikking wordt alleen een OPP opgesteld indien er sprake is van extra ondersteuningsbehoefte die buiten de klas geboden moet worden. Naar verwachting zal deze procedure per januari 2016 aangepast worden.

EXTRA INSTRUCTIE

Wat betreft de didactische ondersteuning wordt extra ondersteuning in de eerste klas geclusterd aangeboden. Tijdens lessen studievoorbereiding of mentoruren wordt in overleg tussen klassencoach, mentor en remedial teacher ondersteuning aangeboden op dit gebied. Leerlingen van verschillende eerste klassen kunnen dan in hun eigen cluster ondersteuning krijgen op een specifiek gebied van een vakdocent of remedial teacher.

Tijdens de lessen wordt door docenten veel gedifferentieerd tussen de diverse ondersteuningsbehoeften. Tijdens momenten van zelfstandig werken kan extra aandacht besteed worden aan hiaten van leerlingen of is tijd en ruimte voor verlengde instructie. Indien wenselijk kan de remedial teacher pre-teaching aanbieden. Wanneer didactische ondersteuning door de remedial teacher of klassencoach nodig is wordt voor de leerling een OPP opgesteld.

DIDACTISCHE ONDERSTEUNING

Op De Apollo is geen specifiek aanbod voor nieuwkomers zonder beheersing van de Nederlandse taal. Voor leerlingen met NT2 problematiek kan er wel ondersteund worden door de remedial teacher. Deze ondersteuning wordt aangeboden tijdens het reguliere lesrooster en vergt een zekere mate van zelfstandigheid van de leerling.

In de tweede lijn kan extra ondersteuning in communicatie en taalgebruik geboden worden door de remedial teaching op het gebied woordenschat of zinsopbouw, maar ook communicatie en taalgebruik in bredere zin van het woord. Deze ondersteuning kan ook geboden worden door de klassencoaches.

DYSLEXIEBELEID

In de eerste klas wordt bij alle leerlingen een dyslexiescreening afgenomen. Leerlingen die op basis van deze screening tot de risicoleerlingen behoren zullen middels het dyslexieprotocol verder begeleid worden (zie voor het dyslexieprotocol de bijlage). Wanneer leerlingen een dyslexieverklaring op basis van erkend onderzoek hebben, krijgen zij een faciliteitenkaart waarmee zij recht hebben op dispenserende en/of compenserende maatregelen. Hierbij worden de adviezen van het landelijk dyslexie protocol gevolgd¹⁶. Aanvullend in de tweede lijn is er de mogelijkheid om ondersteund te worden door middel van het programma Kurzweil. Dit systeem is echter nog gedeeltelijk operationeel maar is een belangrijk aandachtspunt binnen de didactische leerlingbegeleiding waar de komende periode ruim aandacht aan zal worden besteed. Het komend jaar zal de functionaliteit en effectiviteit van het gebruik van het programma Kurzweil tijdens de lessen onderzocht worden. Op basis daarvan zal een conclusie getrokken worden over de haalbaarheid en wenselijkheid van verdere implementatie in de school. Gebruik van Kurzweil door leerlingen thuis wordt altijd aangemoedigd. Wanneer ouders en leerlingen dit willen zijn ouders zelf verantwoordelijk voor een functionele computer, de software en de benodigde licenties. Leerlingen die op school met Kurzweil werken worden daarin begeleid door een remedial teacher.

Leerlingen met een dyscalculie verklaring op basis van erkend onderzoek krijgen eveneens een faciliteitenkaart. Ook leerlingen met dyscalculie hebben recht op compenserende en/of dispenserende maatregelen. Aan de hand van het protocol ernstig rekenproblemen en dyscalculie worden in schooljaar 2014-2015 richtlijnen hiertoe opgesteld. Uitgangspunt in de begeleiding van leerlingen met een verklaring voor dyslexie dan wel dyscalculie is dat zij voldoende voorbereid dienen te zijn voor de taaltoets en de rekentoets bij het centraal examen vmbo-t.

Veel leerlingen op De Apollo hebben een disharmonisch intelligentieprofiel, doorgaans in het voordeel van de verbale capaciteiten. Het onderwijzen van leerlingen met een disharmonisch intelligentieprofiel is dan ook geen uitzondering op De Apollo. Er is geen sprake van specifieke begeleiding buiten de klas maar wel van ondersteuning tijdens de les (bijvoorbeeld door het verbaliseren van instructies bij exacte vakken). Hierbij dient opgemerkt te worden dat er voldoende compenserende factoren aanwezig moeten zijn om de theoretische opleiding met goed gevolg te kunnen doorlopen.

ONDERSTEUNING BIJ WERKHOUDINGSPROBLEMATIEK

Veel leerlingen van De Apollo ervaren inherent aan hun persoonlijkheidsproblematiek problemen met taakgerichtheid, aandacht/concentratie, motivatie en planning/organisatie.

Leerlingen met concentratieproblemen of concentratiestoornissen maar ook leerlingen met een andere vorm van informatieverwerkingsproblemen, bijvoorbeeld ten gevolge van ASS problematiek, zijn gebaat bij een gestructureerde en prikkelarme onderwijsleeromgeving.

De klassen op De Apollo zijn dan ook verkleind naar maximaal 16 leerlingen per klas. Hierdoor is er tijdens de lessen meer ruimte om leerlingen betrokken te houden bij de les en ze te coachen op taakgerichtheid, concentratie en motivatie.

Tijdens de mentorlessen wordt aandacht besteed aan het plannen en organiseren van schoolwerk. Dat kan in de eerste klas zeer basaal zijn, bijvoorbeeld door het begeleiden van agendagebruik. Ook is er tijdens de mentoruren tijd voor het bespreken van andere schoolzaken waardoor ook motivatieproblemen bespreekbaar gemaakt kunnen worden. Mentoren kunnen leerlingen buiten de les aanspreken op motivatieproblemen waar dit wordt opgemerkt tijdens de lessen. Mocht dit onvoldoende zijn dan kunnen de klassencoaches in een één op één setting werken aan het vergroten van de intrinsieke motivatie. In deze setting zijn ook mogelijkheden om leerlingen te coachen op het gebied van taakgerichtheid, aandacht & concentratie en planning & organisatie. Denk hierbij aan het werken met weekplanners, het voeren van coachende gesprekken, regelmatig feedback geven op het functioneren wat stimulerend en motiverend kan werken e.d. Regelmatig overleg met ouders is zeer belangrijk bij het begeleiden van werkhoudingsproblematiek omdat betrokkenheid vanuit thuis groot moet zijn om hier successen te kunnen boeken (dit geldt in het bijzonder voor de aandachtsgebieden motivatie en planning/organisatie). De ondersteuning op dit gebied, ongeacht of het aanbod in de eerste of tweede lijn wordt geboden, wordt opgenomen als middel in het ontwikkelingsperspectief van De Apollo.

ONDERSTEUNING GERICHT OP FYSIEKE BEPERKINGEN

Op De Apollo is geen aanbod voor het begeleiden van leerlingen die slechtziend of blind zijn. De ondersteuning van leerlingen met taal- en spraakproblemen wordt in beperkte mate aangeboden door professionals met expertise op dit terrein vanuit de ambulante dienst van Amsterdam. Ook binnen de remedial teaching zijn beperkte mogelijkheden tot het ondersteunen van leerlingen met problemen op dit gebied.

Voor slechthorende leerlingen die wel in een klassensituatie kunnen functioneren, met bijvoorbeeld aangepaste middelen, is alleen in de derde lijn ondersteuningsaanbod. De bereidwilligheid van De Apollo om leerlingen met gehoorbeperkingen te ondersteunen is groot, mits functioneren in een klassensetting haalbaar is.

Voor leerlingen die doof zijn is geen passend aanbod op De Apollo. Ook zijn er onvoldoende faciliteiten voor rolstoelafhankelijke leerlingen. Gezien het onderwijssysteem van De Apollo waarbij leerlingen elk lesuur van lokaal wisselen, is het zeer lastig om aangepast meubilair voor leerlingen te verzorgen.

Wat betreft de ondersteuning van langdurig zieke kinderen is De Apollo bereid om roosteraanpassingen voor bepaalde tijd te maken of aanpassingen te maken in de onderwijsbelasting. Wel geldt hierbij de restrictie dat leerlingen toewerken naar een regulier vmbo-t diploma en dat leerlingen aan deze eisen moeten kunnen voldoen. Desgewenst maakt De Apollo gebruik van de inzet van Stichting Huisonderwijs Amsterdam. Voor leerlingen die stelselmatig aanpassingen nodig hebben of dienen te werken met een aangepast rooster heeft De Apollo onvoldoende begeleidingsmogelijkheden.

Voor leerlingen die medicamenteus ondersteund moeten worden heeft De Apollo een beperkt aanbod. Zo bestaat er de mogelijkheid om in een afgeschermd ruimte door de leerling zelf medicatie toe te laten dienen (bijvoorbeeld bij diabetes). Ook beheert De Apollo voor een flink deel van haar leerlingen de medicatie die op recept van een kinderpsychiater of kinderarts wordt verstrekt (met name methylfenidaat oid). De Apollo houdt lijsten bij om het medicijngebruik van leerlingen te volgen. Incidentele medicatieverstrekking is alleen mogelijk indien deze binnen de reguliere BHV bevoegdheden valt.

REGISTRATIE

---

1. GROEPSPLAN

Voor alle klassen wordt door de mentor een groepsplan opgesteld¹⁷. In dit groepsplan wordt aandacht besteed aan de doelen voor de klas. Een aantal doelen zijn algemene doelen, passend bij het leerjaar. Andere doelen zijn specifiek en gericht op de groepsdynamiek en specifieke kindkenmerken. In het groepsplan worden voor de klassen uit de onderbouw ook de doelen van de lessen studievaardigheden en Rots en Water opgenomen. Het groepsplan wordt gebruikt als praatpapier tijdens leerlingbesprekingen en rapportbesprekingen. Het plan wordt met regelmaat bijgesteld. Een recente versie van het groepsplan is te vinden op de gedeelde schijf op het netwerk van De Apollo (de S-schijf).

---

2. ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF

Wanneer leerlingen ondersteuning krijgen in de tweede of derde lijn wordt een ontwikkelingsperspectief (OPP) opgesteld. Zodra een leerling wordt ingeschreven op De Apollo wordt deel A van het OPP formulier ingevuld. Deel B is het handelingsgerichte deel van het OPP en wordt ingevuld zodra er extra ondersteuning of begeleiding wordt ingezet. Deel C betreft bespreking in het ZAT. Het OPP is te vinden in Magister in het logboek onder de knop 'handelingsplan Apollo'. Het OPP wordt als bijlage aan deze registratie toegevoegd. Het OPP is zichtbaar voor de mentor, klassencoach, remedial teacher, teamleider en zorgcoördinator. Een vertaalslag van het OPP wordt in de vorm van handelingsadviezen of afspraken middels het groepsplan en/of een notitie in magister met docenten gecommuniceerd.

De mentor is eigenaar van het OPP en voert de regie over het opstellen, evalueren en bijstellen van het OPP. Daarbij kan de mentor de ondersteuning of het advies inzetten van de klassencoach of zorgcoördinator. Deel A wordt ingevuld door de intakecommissie op basis van de gegevens uit de intake en het intakegesprek. Bij de kennismakingsavond bij de start van het schooljaar krijgen ouders het verzoek een formulier in te vullen met aandachtspunten van hun kind. Deze informatie wordt gebruikt voor het verder invullen van het OPP. De mentor is vervolgens verantwoordelijk voor het up-to-date houden van de informatie in deel A. Elk schooljaar in oktober wordt deel A per mail naar de ouders toegestuurd. Wanneer een leerling structureel, kortdurend dan wel langdurend zoals besloten in het IZO, aanvullend voor begeleid wordt deel B ingevuld. Deel B kan worden ingevuld door de mentor, klassencoach of remedial teaching, afhankelijk van de begeleiding die wordt geboden. Bij het invullen van het OPP deel B is het belangrijk dat er een duidelijke tijdsduur wordt vastgesteld waarna wordt geëvalueerd, dat er duidelijk wordt vastgesteld wat er bereikt moet worden en wie welke inzet gaat doen om dit te bereiken. Deel B wordt ingevuld in elk geval in overleg met de leerling en met medeweten van ouders. Ouders krijgen het uitgebreide OPP te zien binnen een week nadat de afspraken over de begeleiding zijn gemaakt.

Deel C wordt ingevuld door de zorgcoördinator ter voorbereiding op het ZAT. Dit formulier is ten minste twee werkdagen voor het ZAT overleg bij de gesprekspartner.

---

3. MAGISTER

Magister wordt gebruikt als intern leerlingvolgsysteem. In Magister worden de cijfers, het verzuim en het functioneren van leerlingen bijgehouden. In het logboek worden incidenten geregistreerd en kunnen docenten lesnotities maken. De mentor gebruikt het logboek om verslagen van oudergesprekken te registreren.

De mentor draagt er zorg voor dat het OPP in het logboek van Magister wordt geplaatst en dat op basis van deze informatie in een apart logboekitem handelingsadviezen voor docenten worden geformuleerd.

Op De Apollo zijn naast het digitale dossier in Magister ook papieren dossiers aanwezig. Hierin worden officiële documenten vanuit de intake of de inschrijving bewaard, alsmede officiële brieven naar aanleiding van incidenten of schorsingen. Elk (tussen)rapport wordt door ouders/verzorgers ondertekend. Dat geldt ook voor

het handelingsplan. Deze ondertekende documenten worden eveneens in de papieren dossiers bewaard. De dossiers zijn per klas opgeslagen in de kluis van De Apollo, bij de administratie. Ouders hebben ten alle tijden recht op inzage in het dossier van hun zoon of dochter. Zij kunnen hiervoor een afspraak maken via de teamleider van hun kind.

4. MATCHPOINT

Wanneer school zich ernstige zorgen maakt over het functioneren van een leerling, kan door het ZAT besloten worden een leerling te melden in matchpoint. In matchpoint wordt gekeken of andere instanties ook zorgen hebben gemeld. Er is geen sprake van inhoudelijke informatieoverdracht via matchpoint, maar het is wel mogelijk om te zien welke andere instanties zijn betrokken zodat overleg kan plaats vinden. Matchpoint wijst bij meerdere meldingen een zorgcoördinator toe. Deze persoon neemt contact op met andere betrokkenen om zicht te krijgen op de situatie. Wanneer een leerling wordt gemeld in matchpoint wordt dit door de school met ouders besproken. Voor een uitgebreide programmaomschrijving van Matchpoint wordt verwezen naar de bijlage¹⁸.

OUDERBETROKKENHEID

Ouders worden betrokken bij de didactische en sociaal-emotionele ontwikkeling van hun zoon of dochter. De mentor is eerste contactpersoon voor ouders wanneer zij zorgen hebben of behoefte hebben aan overleg. Ouders worden in de eerste maand van het schooljaar uitgenodigd voor een kennismakingsavond. Op deze avond maken zij kennis met de mentor en, in de meeste gevallen, ook met de klassencoach. Op de kennismakingsavond wordt een formulier uitgereikt wat ouders kunnen invullen. Deze gegevens worden verwerkt in het ontwikkelingsperspectief. Het ontwikkelingsperspectief wordt besproken met de leerling en mee gegeven naar huis ter ondertekening door ouders. Aan het eind van het schooljaar wordt het plan geëvalueerd met de leerling samen en wordt ook deze versie weer aan ouders overhandigd.

Ouders worden bij de rapportuitreiking uitgenodigd om het rapport samen met hun kind van de mentor in ontvangst te nemen. Bij deze uitreiking van het rapport is ruimte om positieve ontwikkelingen en eventuele zorgen te bespreken. Kort na de rapportuitreiking is een 'tafeltjesavond' ingericht. Op deze avond kunnen ouders met vakdocenten praten over de voortgang van hun zoon of dochter bij dat specifieke vak. Per gesprek is dan tien minuten gereserveerd.

De school zal ten alle tijden contact opnemen met ouders wanneer er zorgen zijn over het sociaal-emotioneel of gedragsmatig functioneren van een leerling. Indien wenselijk zal een gesprek gepland worden. Ook ouders kunnen altijd contact met school opnemen. De mentor is het eerste aanspreekpunt. Ook de klassencoach is voor ouders makkelijk bereikbaar.

Wanneer school zorgen heeft die de directe bemoeienis van school overstijgt, zal er behoefte zijn aan overleg met andere betrokkenen. Hierbij kan gedacht worden aan de GGD schoolarts, leerplichtambtenaar of behandelaar vanuit de GGZ. Soms kan dit via het maandelijks Zorg Advies Team. Wanneer dit het geval is zal de zorgcoördinator dit kenbaar maken bij de ouders. Ouders hebben ten alle tijden recht op een terugkoppeling van dit overleg. De zorgcoördinator spreekt af op welke wijze deze terugkoppeling wordt gegeven. Wanneer school wil overleggen met andere betrokkenen wordt hier toestemming voor gevraagd aan de ouders van de leerling.

DE OUDERRAAD EN MEDEZEGGENSCHAP

De Apollo heeft een actieve ouderraad waarin ouders van leerlingen kunnen meedenken over schoolse zaken. Zij vergaderen gemiddeld eens per zes weken met een afvaardiging van de schoolleiding en het personeel over organisatorische en inhoudelijke zaken.

Daarnaast is een deelraad actief, de medezeggenschapsraad op locatieniveau. In de deelraad van De Apollo is ruimte voor twee personeelsleden, een ouder en een leerling. De Apollo heeft er voor gekozen om, zeker in de opstartende fase van de deelraad, twee ouders te laten plaatsnemen in de deelraad en geen leerlingen. Bij voorkeur zit de oudergeleding van de deelraad ook in de ouderraad.

De deelraad vergadert eens per zes weken over beleidszaken en organisatorische zaken. Indien gewenst zullen leden van deelraad contact op nemen met de achterban (personeel, leerlingen of ouders) om draagvlak te onderzoeken of om zich te laten adviseren. De vergaderstukken van de deelraad zijn op te vragen via de voorzitter van de deelraad.

4: UITSTROOM EN DOORSTROOM

UITSTROOM

Als alles volgens plan verloopt behalen leerlingen aan het eind van de vierde klas hun eindexamen vmbo-t. Hiermee hebben zij toegang tot het MBO tot en met niveau 4 of, indien aan bepaalde voorwaarden is voldaan, tot de vierde klas HAVO (zie verder: doorstroom). De decaan begeleidt leerlingen bij de keuze voor een vervolgopleiding. Het proces van loopbaanleren begint al in de eerste klas door gebruik te maken van het programma peppels. In dit programma werken leerlingen in een portfolio en bereiden zij zich middels opdrachten en testjes voor op pakketkeuze en hun keuze voor een vervolgopleiding. In de tweede klas bezoeken de leerlingen de voorlichtingsdag CHOICE van het MBO. In de derde en vierde klas maken leerlingen kennis met diverse vervolgopleidingen tijdens een opleidingscarrousel. Opleidingen presenteren zichzelf tijdens deelsessies op school. De decaan begeleidt leerlingen bij het aanmeldingen op een MBO opleiding en voert gesprekken met ouders en leerlingen wanneer zich problemen voordoen.

DOORSTROOM

Sommige leerlingen kiezen er na het behalen van het vmbo-t diploma voor om zich aan te melden in een HAVO 4 klas. Hiervoor is het belangrijk dat leerlingen bij hun pakketkeuze na het tweede rapport in klas 3 zeven vakken kiezen. Het kiezen van een zevende vak is alleen toegestaan voor leerlingen die op het eindrapport van de derde klas gemiddeld voor alle vakken een 7 staan. Daarnaast moeten de gekozen vakken met minimaal een 6 zijn afgesloten. In de meeste gevallen vergt het volgen van een zevende vak veel zelfstandigheid en discipline van een leerling omdat het vaak praktisch niet haalbaar is het zevende vak voor alle leerlingen in te roosteren en zij dit vak dus zelfstandig buiten het rooster om volgen.

De meeste HAVO-scholen in Amsterdam vragen bij de toelating van leerlingen met een vmbo-t diploma voor de HAVO 4 klas een gemiddeld cijfer van 6,8 op de examenlijst. De toelatingseisen wisselen per school. De decaan ondersteunt leerlingen die naar 4 HAVO willen in het regulier onderwijs. Wil een leerling zich aanmelden voor een 4 HAVO plek op het speciaal onderwijs, dan ondersteunt de zorgcoördinator bij de aanmelding. Ouders en verzorgers met gezag kunnen een leerling aanmelden voor een vervolgopleiding en zijn dan ook verantwoordelijk voor de daadwerkelijke aanmelding en inschrijving.

HAVO OP DE APOLLO

De Apollo heeft een HAVO afdeling tot en met de derde klas. Dat betekent dat leerlingen die HAVO eindonderwijs willen volgen dit op een andere school doen. Leerlingen worden intensief begeleid tijdens de

derde klas om een zo goed mogelijke overstap naar de HAVO bovenbouw te kunnen maken. Leerlingen krijgen op drie momenten tijdens hun schoolloopbaan op De Apollo een (voorlopig) advies.

Er zijn drie denkbare adviezen

- HAVO 4 op het regulier onderwijs
- HAVO 4 op het speciaal onderwijs
- VMBO-T 4 op De Apollo

Om deze laatste optie mogelijk te maken heeft De Apollo de inrichting van de bovenbouw vmbo-t per schooljaar 2010-2011 aangepast. Zo worden alle PTA's (schoolexamens) pas in de vierde klas afgenomen. Daarnaast kunnen leerlingen tijdens de laatste periode van HAVO 3 voor een aantal vakken extra taken krijgen om de aansluiting zo goed mogelijk te laten verlopen. Dit geldt in het bijzonder voor wiskunde (eind derde klas PTA0 middels een werkstuk afronden), Nederlands (boekenlijst op orde hebben ter voorbereiding op het PTA1 in de vierde klas) en de afsluitonderdelen maatschappijleer en CKV.

Voor de procedure doorverwijzing HAVO 3 leerlingen wordt verwezen naar de bijlage¹⁹.

Tijdens het proces van advies en doorverwijzing worden ouders en leerling begeleid door de mentor, decaan, teamleider en zorgcoördinator. Wanneer het advies HAVO 4 op het regulier onderwijs is, zal de decaan ouders ondersteunen bij de aanmelding. In het geval van HAVO 4 op het speciaal onderwijs begeleidt de zorgcoördinator. Wanneer een leerling VMBO-T 4 als advies krijgt ondersteunt de teamleider bij de overstap. De mentor begeleidt alle leerlingen gedurende het schooljaar op het gebied van didactische ontwikkeling, motivatie en werkhouding en profiel- en beroepskeuze. Tijdens de mentorlessen wordt ten behoeve hiervan met het programma Qompas gewerkt.

In januari worden bezoeken gepland aan mogelijke vervolgscholen. Op basis van het advies bezoeken leerlingen ofwel een reguliere HAVO van ZAAM of het Orion College West van de AGBell scholengroep. Leerlingen gaan in principe alleen mee naar de school die aansluit bij het advies, om verwarring of valse hoop over het bijstellen van het advies te voorkomen. Het staat ouders uiteraard ten alle tijden vrij om andere scholen te bezoeken.

In december 2015 wordt het voorlopig advies gegeven aan leerlingen en hun ouders. Dit advies wordt toegelicht door de mentor en zorgcoördinator. In april 2016 krijgen leerlingen hun definitieve advies te horen. Dit laatste advies wordt ondersteund door een brief die gebruikt kan worden voor de aanmelding op een vervolgschool. Reguliere HAVO scholen kunnen vaak pas tegen het eind van het schooljaar uitsluitel geven over de plaatsbaarheid van een leerling. Hoewel dit voor ouders en leerlingen vervelend is, is dit onvermijdelijk. De Apollo heeft met het samenwerkingsverband van Amsterdam en binnen ZAAM afspraken gemaakt dat, wanneer leerlingen niet op hun school van voorkeur terecht kunnen komen, dat er ten alle tijden een passende vervolgschool wordt gezocht waar de leerling welkom is.

In december van het eerste schooljaar dat oud-Apollo-leerlingen hun HAVO carrière op een andere school hebben voortgezet, ontvangen ouders/verzorgers van de zorgcoördinator en decaan een vragenlijst over de overstap, sociaal-emotionele én didactische aansluiting op de volgende school en eventuele extra ondersteuningsbehoefte vanuit De Apollo. De Apollo hecht veel waarde aan deze informatie omdat dit kan helpen bij het verbeteren van het doorstroombeleid en de begeleiding van leerlingen bij deze vaak spannende overstap.

5: FUNCTIONARISSEN

Op De Apollo wordt intensief samengewerkt met een aantal partners. Hieronder worden de belangrijkste rollen en taken besproken.

LEERPLICHT GEMEENTE AMSTERDAM

Leerlingen onder de 18 jaar zijn in Nederland leerplichtig. Tot 21 jaar zijn leerlingen zonder startkwalificatie leerplichtig. Om te zorgen dat alle leerplichtige kinderen en jongeren in Nederland ook daadwerkelijk onderwijs volgen is bureau leerplicht betrokken bij de scholen. De Apollo heeft een vast contactpersoon bij bureau leerplicht van de gemeente Amsterdam. Deze leerplichtambtenaar komt in actie wanneer De Apollo leerlingen met hoog verzuim meldt. Wanneer leerlingen meer dan 16 lesuren missen in een tijdsbestek van twee weken zonder geldige reden wordt de leerling door de verzuimcoördinator gemeld in DUO. Deze gegevens komen terecht bij de leerplichtambtenaar. De leerplichtambtenaar onderhoudt contact met de zorgcoördinator om het plan van aanpak af te stemmen. In de meeste gevallen zal een melding in DUO leiden tot een oproep voor een gesprek bij de leerplichtambtenaar. Dit kan resulteren in een officiële waarschuwing. Bij herhaling kan proces verbaal opgemaakt worden of een boete worden gegeven. Ook bij hoog verzuim dat vanuit medische gronden verklaarbaar lijkt kan melding gedaan worden van signaalverzuim.

Leerlingen die gemeld zijn in DUO komen op de agenda van het IZO zodat een plan van aanpak besproken kan worden en bekeken kan worden hoe de communicatie met ouders verloopt.

De leerplichtambtenaar van de gemeente Amsterdam neemt zitting in het Zorg Advies Team overleg. Hij of zij adviseert De Apollo over beleid ten aanzien van individuele leerlingen of beleid schoolbreed.

SCHOOLARTS VAN DE GGD

Alle leerlingen in Amsterdam worden wat betreft gezondheid gevolgd door de GGD. Op De Apollo betekent dit dat de schoolarts eens per week spreekuur houdt op De Apollo. Alle leerlingen uit de eerste klas worden opgeroepen voor een kennismakingsonderzoek. Afhankelijk van de medische of psychologische ontwikkeling van de leerling of het gezin kan de schoolarts vervolfgafspraken maken. De schoolarts zal op basis van het kennismakingsonderzoek aandachtspunten of handelingsadviezen doorgeven aan De Apollo. Wanneer hier aanleiding voor is zal de schoolarts een doorverwijzing naar een arts of GGZ-instantie realiseren.

De schoolarts neemt zitting in het Zorg Advies Team overleg. Daar adviseert zij school over het beleid ten aanzien van individuele leerlingen of het medisch beleid schoolbreed.

De schoolarts kan leerlingen aanmelden voor thuisonderwijs wanneer er medische gronden zijn om te verwachten dat schoolbezoek tijdelijk niet mogelijk is. Het betreft hier altijd een tijdelijke oplossing met perspectief op regulier schoolbezoek.

6: KWALITEIT

COMPETENTIEVERSTERKING

Docenten op De Apollo hebben te maken met een doelgroep met zeer uiteenlopende problematiek. Toch is er op het gebied van ondersteuningsbehoefte vaak een gemene deler: behoefte aan structuur, duidelijkheid en voorspelbaarheid. Desalniettemin wordt er veel gevraagd van docenten op De Apollo en is het belangrijk voldoende ondersteuning te bieden. Daarom wordt er wekelijks vergaderd met het team of in de bouw. Hier is ruimte voor onderlinge afstemming en collegiale consultatie. Met de teamleider wordt tijdens de

bouwvergadering ook aandacht besteed aan intervisie. Op deze manier blijven docenten op De Apollo van elkaar leren. Daarnaast wordt elk jaar scholing aangeboden op een specifiek domein. Dat kan gaan om een bepaald type problematiek (bijvoorbeeld epilepsie of ADHD) of om een bepaalde vaardigheid (gesprekstechnieken of positive behavior support). Scholing met het hele team wordt gefaciliteerd tijdens studiemiddagen. Deze zijn verplicht voor het hele team. Voor een uitgebreide omschrijving van scholingdoelen en activiteiten wordt doorverwezen naar het scholingsplan van De Apollo²⁰.

7: EEN VEILIGE SCHOOL

De Apollo is een kleine school waar een veilig klimaat hoog in het vaandel staat. Veel leerlingen kunnen vanwege hun persoonlijke problematiek zonder deze veiligheid niet optimaal kunnen functioneren. De aanpak en het zorgaanbod van De Apollo is gericht op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Door nauwkeurig te kijken naar wat leerlingen nodig hebben, door voldoende kennis te hebben van de problematiek van leerlingen en ten slotte door samen met alle betrokken in de school, de ouders én de leerling zelf te overleggen, kunnen leerlingen zich naar hun volle potentieel ontwikkelen en zijn wij als school in staat hen te begeleiden in hun ontwikkeling, zowel wat betreft hun schoolse ontwikkeling als hun persoonlijkheidsontwikkeling. Op De Apollo wordt het anti-pestprotocol gevolgd²¹.

Naast duidelijk beschreven gedragsregels wordt de pedagogische en fysieke veiligheid van leerlingen en personeel vergroot doordat de personeelsleden van school zich in de vrije momenten ook onder de leerlingen begeven. Zowel in de aula als op het schoolplein worden pauzewachten gelopen door personeelsleden.

De Apollo is gesitueerd in een erg rustige buurt waar relatief veel sociale controle plaatsvindt. Buurtbewoners weten de school met regelmaat te vinden wanneer zij hier behoefte aan hebben. Ook het contact met de buurtregisseur is intensief. De buurtregisseur wordt ingeschakeld wanneer op De Apollo strafbare feiten worden gepleegd maar ook om preventief met leerlingen in gesprek te gaan over risicovol gedrag. Ouders worden altijd op de hoogte gebracht wanneer hun kind in contact wordt gebracht met de buurtregisseur. Afspraken over de samenwerking tussen school en politie zijn vastgelegd in een Amsterdams convenant. Hierin staat o.a. dat de school ten alle tijden zal meewerken aan politieonderzoek wanneer een leerling of medewerker van de school (mogelijk) betrokken is bij een strafbaar feit. Op school vindt minimaal één keer per jaar een kluisjescontrole door geüniformeerde politie plaats.

Op De Apollo is de veiligheidscoördinator verantwoordelijk voor het begeleiden, monitoren en registreren van incidenten. Samen met de directeur van De Apollo stelt hij of zij het veiligheidsplan op wat aan het einde van elk jaar geëvalueerd wordt²².

KINDERMISHANDELING

Ten aanzien van kindermishandeling wordt het stappenplan kindermishandeling en huiselijk geweld gevolgd bij signalen van kindermishandeling in welke vorm dan ook (zie: <http://www.handelingsprotocol.nl/>).

Het stappenplan bestaat uit de volgende stappen:

Stap 1: Breng signalen in kaart

Stap 2: Vraag advies aan deskundige collega, aandachtsfunctionaris, bij JBRA/AMK en/of SHG

Stap 3: Praat met cliënt, ouder(s) en/of kind

Stap 4: Weeg aard, ernst van en risico op kindermishandeling of huiselijk geweld

Stap 5: Beslis: zelf hulp organiseren of melding doen bij JBRA/AMK en/of SHG.

Na stap 1 dient de inschatting gemaakt te worden of er sprake is van een acuut onveilige situatie. Bij een inschatting van een acuut onveilige situatie dient de politie of de crisisdienst van JBRA ingeschakeld te worden.

Het stappenplan protocol kindermishandeling is als bijlage aan het schoolondersteuningsplan toegevoegd²³.

ZORGMELDING JBRA

Wanneer De Apollo opmerkt dat herhaaldelijk adviezen aan ouders ten aanzien van de geestelijke of lichamelijke gezondheid van een leerling niet worden opgevolgd en dit een zorgelijke of zelfs bedreigende situatie kan opleveren, zal De Apollo dit melden bij Jeugdbescherming Regio Amsterdam (JBRA) middels een zorgmelding. De zorgmelding wordt in een gesprek (eventueel telefonisch) aangekondigd bij de ouder(s)/verzorger(s) van een leerling. Ouders hebben het recht om de zorgmelding in te lezen. De zorgmelding wordt verstuurd aan het centraal aanmeldpunt van Jeugdbescherming Regio Amsterdam waarna JBRA zal kijken welke stappen genomen dienen te worden. Ondersteuning opgestart middels een zorgmelding is in eerste instantie altijd in het vrijwillige kader. In uitzonderlijke gevallen wordt het AMK of het crisisteam van JBRA ingeschakeld. Aanmelding gebeurt door de zorgcoördinator in overleg met het management en de contactfunctionaris kindermishandeling. Hiervoor wordt het standaard formulier zorgmelding van JBRA gebruikt²⁴.

---

¹ Basisondersteuning SWV A'dam

² Indicatiecriteria LWO

³ Kernprocedure 2014-2015

⁴ Protocol onder-instroom

⁵ Protocol zij-instroom 2^e en 3^e klas De Apollo

⁶ VO-VO procedure

⁷ Protocol zij-instroom 4^e klas

⁸ Stroomschema zorgplicht SWV A'dam

⁹ Klachtenregeling ZAAM

¹⁰ Verzuimbeleid De Apollo

¹¹ Voorbeeld gele brief

¹² Voorbeeld oranje boekje

¹³ VO aanmeldformulier

¹⁴ Methodiek Tranferium

¹⁵ Methodiek School2Care

¹⁶ Landelijk dyslexieprotocol

¹⁷ Voorbeeld groepsplan

¹⁸ Programmaomschrijving Matchpoint

¹⁹ Protocol doorverwijzen HAVO

²⁰ Scholingsplan De Apollo

²¹ Pestprotocol

²² Veiligheidsplan De Apollo

²³ Protocol kindermishandeling

²⁴ Formulier zorgmelding JBRA